Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 30. mája 2013 *

„Smernica 93/13/EHS — Nekalé podmienky uvedené v spotrebiteľských zmluvách — Preskúmanie nekalej povahy zmluvnej podmienky vnútroštátnym súdom ex offo — Dôsledky, ktoré má vnútroštátny súd vyvodiť z konštatovania nekalej povahy podmienky“

Vo veci C-397/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Fővárosi Bíróság (Maďarsko) z 12. júla 2011 a doručený Súdnemu dvoru 27. júla 2011, ktorý súvisí s konaním:

Erika Jőrös

proti

Aegon Magyarország Hitel Zrt.,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia M. Ilešič, E. Levits, M. Safjan a M. Berger (spravodajkyňa),

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— maďarská vláda, v zastúpení: K. Szíjjártó a Z. Fehér, splnomocnení zástupcovia,

— španielska vláda, v zastúpení: A. Rubio González, splnomocnený zástupca,

— Európska komisia, v zastúpení: M. Owsiany-Hornung, M. van Beek a V. Kreuschitz, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: maďarčina.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), najmä jej článku 6 ods. 1.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pani Jőrösovou a spoločnosťou Aegon Magyarország Hitel Zrt. (ďalej len „Aegon“), ktorého predmetom je zaplatenie súm dlžných na základe plnenia zmluvy o úvere uzatvorenej medzi týmito účastníkmi konania.

Právny rámec

Právo Únie

3 Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 definuje nekalú podmienku takto:

„Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.“

4 Článok 4 ods. 1 tejto smernice spresňuje:

„… nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.“

5 Podľa článku 5 uvedenej smernice:

„V prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne. …“

6 Pokiaľ ide o účinky spojené s konštatovaním nekalosti zmluvnej podmienky, článok 6 ods. 1 tej istej smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

Vnútroštátne právo

Hmotné právo

7 Podľa § 209 ods. 1 zákona IV z roku 1959 o občianskom zákonníku (a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, ďalej len „občiansky zákonník“) účinného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere dotknutej v konaní vo veci samej „nekalá je taká všeobecná zmluvná podmienka, respektíve podmienka v spotrebiteľskej zmluve, ktorá nebola individuálne dohodnutá, ktorá stanovuje práva a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy v rozpore s požiadavkou dôvery a čestnosti jednostranne a bezdôvodne v neprospech osoby, ktorá túto zmluvnú podmienku nestanovila“.

8 Ustanovenie § 209/A ods. 2 občianskeho zákonníka upravuje, že také podmienky sú neplatné.

9 Podľa § 2 písm. d) nariadenia vlády 18/1999 (II. 5.) o podmienkach v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi, ktoré sa považujú za nekalé [a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999 (II. 5.) kormányrendelet] z 5. februára 1999 (*Magyar Közlöny* 1999/8), treba v spotrebiteľskej zmluve považovať až do dôkazu o opaku za nekalú najmä takú zmluvnú podmienku, ktorá umožňuje, aby osoba, ktorá uzatvorila zmluvu so spotrebiteľom, mohla zmluvu jednostranne bez vážneho dôvodu dohodnutého v zmluve zmeniť, a to tak, že zvýši v zmluve dohodnuté peňažné protiplnenie, alebo umožňuje, aby osoba, ktorá uzatvorila zmluvu so spotrebiteľom, mohla zmluvu jednostranne zmeniť v prípade existencie vážneho dôvodu dohodnutého v zmluve, pokiaľ v takomto prípade nemá spotrebiteľ právo od zmluvy s okamžitým účinkom odstúpiť alebo ju vypovedať.

Procesné právo

10 Podľa § 3 ods. 2 zákona III z roku 1952 o občianskom súdnom poriadku (a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törveny, ďalej len „občiansky súdny poriadok“) v prípade, ak zákon nestanovuje inak, je súd viazaný návrhmi a právnymi stanoviskami predloženými účastníkmi konania.

11 V súlade s článkom 23 ods. 1 písm. k) občianskeho súdneho poriadku patria spory o neplatnosť nekalých zmluvných podmienok predovšetkým podľa § 209/A ods. 2 občianskeho zákonníka do právomoci župných súdov.

12 Stanovisko 2/2010/VI.28./PK občianskoprávneho kolégia Legfelsőbb Bíróság (Najvyšší súd Maďarskej republiky) z 28. júna 2010 o niektorých procesných otázkach, ktoré sa vyskytli v konaniach o vyhlásení neplatnosti, spresňuje:

„4. a) Súd má *ex offo* konštatovať len zjavnú neplatnosť, ktorá sa dá jednoznačne ako skutočnosť zistiť na základe dôkazového materiálu, ktorý má k dispozícii. …

b) Súd má *ex offo* konštatovať neplatnosť aj v druhostupňovom konaní, ak sa dá existencia dôvodu neplatnosti jednoznačne zistiť z okolností prvostupňového konania. …

5. a) … V občianskoprávnom spore je súd vo všeobecnosti viazaný opisom skutkového stavu uvedeným v žalobe, jej predmetom, a teda právom, ktoré zamýšľa účastník konania uplatniť. V súlade s § 121 ods. 1 písm. c) občianskeho súdneho poriadku musí preto žaloba uviesť uplatňované právo, nie však konkrétny právny základ. Skutočnosť, že súd je viazaný žalobou, však neznamená, že je viazaný právnym základom nesprávne uplatneným účastníkom konania. Ak skutkový stav opísaný účastníkom konania dáva žalobe alebo vzájomnému návrhu iný základ, môže ho súd nahradiť ich skutočnou právnou kvalifikáciou.

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

13 Dňa 4. júla 2007 uzavrela pani Jőrösová zmluvu o úvere s Aegonom, maďarskou peňažnou inštitúciou, na sumu približne 160 000 švajčiarskych frankov (CHF) vyplatenú v maďarských forintoch (HUF), ktorej splatnosť bola stanovená na 15. august 2024.

14 Uvedená zmluva uzatvorená na základe vopred pripraveného formulára peňažnou inštitúciou upravovala platbu úrokov s úrokovou sadzbou, ktorej výška bola 4,5 % ročne v čase uzatvorenia zmluvy, a manipulačný poplatok, ktorého výška bola v tom istom čase 2,2 % ročne. Poplatok za poskytnutie úveru sa rovnal 1,5 % z celkovej sumy úveru, minimálne 250 CHF a maximálne 1 759 CHF. Počiatočná ročná percentuálna miera nákladov tak bola stanovená na 7,658 %.

15 Bod 3.2 všeobecnej časti II zmluvy o úvere uzatvorenej medzi pani Jőrösovou a Aegonom obsahoval ustanovenie, podľa ktorého bol veriteľ oprávnený zmeniť výšku manipulačného poplatku na konci každého hospodárskeho roka pre budúci hospodársky rok na výšku stanovenú platnou vyhláškou podľa aktuálne platných všeobecných obchodných podmienok tejto peňažnej inštitúcie.

16 V bode 8.2 tejto zmluvy sa uvádzalo, že veriteľ bol oprávnený jednostranne zmeniť výšku úrokov alebo iných poplatkov v súvislosti s uvedenou zmluvou a zaviesť nové druhy poplatkov a nákladov, pokiaľ sa zmenia náklady potrebné na financovanie transakcie.

17 Bod 12.2 tej istej zmluvy stanovoval, že ak vzhľadom na zmenu akéhokoľvek právneho predpisu alebo iného správneho opatrenia, alebo zmenu ich výkladu správnymi orgánmi vzniknú Aegon dodatočné náklady, ktoré nemohol pri uzatváraní zmluvy vopred predpokladať, dlžník je povinný zaplatiť tejto inštitúcii na jej výzvu sumu, ktorá pokrýva takéto náklady, alebo uvedená inštitúcia je v takomto prípade oprávnená jednostranne zmeniť úroky z úveru a poplatky spojené s úverom.

18 Zmluva o úvere nezabezpečovala pre prípad jednostrannej zmeny zmluvy zo strany peňažnej inštitúcie právo na okamžité vypovedanie zmluvy dlžníkom.

19 Pani Jőrösová podala proti Aegonu, úverovej inštitúcii, žalobu na Pesti Központi kerületi bíróság (Obvodný súd Pešť-stred). V konaní sa odvolávala aj na čiastočnú neplatnosť úverovej zmluvy a tvrdila, že niektoré zmluvné ustanovenia majú povahu úžery, sú v rozpore s dobrými mravmi a sú fiktívne. Nežiadala však o určenie čiastočnej neplatnosti tejto zmluvy z dôvodu nekalej povahy zmluvných ustanovení.

20 Pesti Központi kerületi bíróság zamietol žalobu pani Jőrösovej rozsudkom z 2. decembra 2010. Podľa odôvodnenia tohto rozsudku pani Jőrösová nevedela dokázať, že sporné ustanovenia zmluvy o úvere sú v rozpore s dobrými mravmi, majú povahu úžery a sú fiktívne.

21 Pani Jőrösová podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Fővárosi Bíróság (teraz Fővárosi Törvényszék). Dovolávala sa neplatnosti bodov 3.2, 8.1, 8.2 a 12.2 zmluvy o úvere z dôvodu, že tieto body zjavne odporujú dobrým mravom tým, že dávajú veriteľovi možnosť jednostranne meniť zmluvné podmienky a preniesť na dlžníka bremeno následných zmien, ktoré zaviedol veriteľ, ale nevznikli v záujme dlžníka. Poukazuje na to, že výška úveru a výška splátok narástla vzhľadom na zmeny vzniknuté uplatnením týchto podmienok natoľko, že ju nemôže splácať.

22 Za týchto okolností Fővárosi Bíróság rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je v súlade s článkom 7 ods. 1 smernice [93/13] postup vnútroštátneho súdu, ktorý na základe zistenia, že niektorá zo všeobecných zmluvných podmienok, ktorých sa týka žaloba, má nekalú povahu, preskúma neplatnosť uvedenej podmienky z tohto dôvodu aj bez k tomu smerujúcemu návrhu účastníkov konania?

2. Má vnútroštátny súd povinnosť uplatniť postup uvedený v prvej otázke aj v konaní začatom spotrebiteľom, hoci je obvyklé, že ak poškodený podá z tohto dôvodu žalobu, právomoc určiť neplatnosť všeobecných zmluvných podmienok z dôvodu ich nekalej povahy neprislúcha miestnemu súdu, ale súdu vyššieho stupňa?

3. Môže vnútroštátny súd v prípade kladnej odpovede na druhú otázku preskúmať aj v druhostupňovom konaní nekalú povahu všeobecnej zmluvnej podmienky, ktorú zistil, ak táto nekalá povaha nebola preskúmaná v prvostupňovom konaní, pričom podľa vnútroštátnych právnych predpisov nemožno spravidla v odvolacom konaní zohľadňovať nové skutočnosti ani uskutočňovať prieskum nových dôkazov?“

O prejudiciálnych otázkach

O tretej otázke

23 Touto otázkou, ktorú treba preskúmať na prvom mieste, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má smernica 93/13 vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd rozhodujúci o odvolaní v spore o platnosti podmienok uvedených v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom na základe vopred pripraveného formulára predajcom alebo dodávateľom, má právo preskúmať nekalú povahu sporných podmienok, hoci tento dôvod neplatnosti nebol preskúmaný v prvostupňovom konaní, pričom podľa vnútroštátnych právnych predpisov nemožno spravidla v odvolacom konaní zohľadňovať nové skutočnosti ani uskutočňovať prieskum nových dôkazov.

24 Na úvod treba uviesť, ako zdôraznila Európska komisia, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu neobsahuje žiadne informácie o tom, či účastníci konania vo veci samej predložili v odvolacom konaní nové skutočnosti alebo dôkazy. Za predpokladu, že sa tretia otázka má vykladať v tom zmysle, že sa ňou má čiastočne zodpovedať, či odvolací súd, rozhodujúci v spore o platnosti podmienok uvedených v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, má prijať predloženie nových skutočností a nových dôkazov, je táto časť otázky hypotetická a v tomto rozsahu neprípustná (pozri najmä analogicky rozsudok z 29. januára 2013, Radu, C-396/11, bod 24).

25 Na účely zodpovedania prípustnej časti otázky treba pripomenúť, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13, podľa ktorého nie sú nekalé podmienky pre spotrebiteľa záväzné, predstavuje kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (pozri najmä rozsudky zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, bod 40, a z 21. februára 2013, Banif Plus Bank, C-472/11, bod 20).

26 S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce smernica 93/13 dosiahnuť, Súdny dvor viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy (pozri najmä rozsudky Banco Español de Crédito, už citovaný, bod 41, a Banif Plus Bank, už citovaný, bod 21, ako aj citovanú judikatúru).

27 Súdny dvor z dôvodu týchto úvah rozhodol, že vnútroštátny súd má hneď po tom, ako je oboznámený s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, posúdiť *ex offo* nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacu do pôsobnosti smernice 93/13 a tým vyrovnať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom (pozri najmä rozsudky Banco Español de Crédito, už citovaný, body 42 až 44, a Banif Plus Bank, už citovaný, body 22 až 24).

28 Úloha, ktorú v konkrétnej oblasti vnútroštátnemu súdu udeľuje právo Únie, nie je preto vymedzená len možnosťou vysloviť sa k prípadnej nekalej povahe zmluvnej podmienky, ale zahŕňa taktiež povinnosť preskúmať *ex offo* túto otázku hneď po tom, ako je súd oboznámený s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (pozri najmä rozsudky Banco Español de Crédito, už citovaný, bod 43, a Banif Plus Bank, už citovaný, bod 23).

29 Pokiaľ ide o výkon týchto povinností vnútroštátnym druhostupňovým súdom, treba pripomenúť, že v prípade neexistencie právnej úpravy v práve Únie sú podmienky opravných prostriedkov zameraných na zabezpečenie ochrany práv jednotlivcov vyplývajúcich z práva Únie vecou vnútroštátneho právneho poriadku každého členského štátu podľa zásady ich procesnej autonómie. Takéto pravidlá však nesmú byť menej priaznivé ako pravidlá upravujúce obdobné situácie vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a nesmú viesť k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity) (pozri v tomto zmysle rozsudky Banco Español de Crédito, už citovaný, bod 46, a Banif Plus Bank, už citovaný, bod 26).

30 Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, treba uviesť, že z uvedenej zásady vyplýva, že pokiaľ má vnútroštátny druhostupňový súd možnosť alebo povinnosť preskúmať *ex offo* platnosť právneho aktu s ohľadom na vnútroštátne pravidlá verejného poriadku, hoci tento rozpor nebol vznesený na prvom stupni, takisto má s ohľadom na kritériá smernice 93/13 využiť túto právomoc na účely preskúmania *ex offo* nekalej povahy zmluvnej podmienky spadajúcej do jej pôsobnosti. V prípade, ak vnútroštátny súd zistí, že v situáciách vnútroštátnej povahy disponuje touto právomocou, je povinný využiť túto právomoc v situácii, akou je tá v spore vo veci samej, ktorá ohrozuje zachovanie práv, ktoré vyplývajú pre spotrebiteľa z práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, Zb. s. I-9579, body 53 a 54, ako aj z 30. mája 2013, Asbeek Brusse a de Man Garabito, C-488/11, body 45 a 46).

31 V každom prípade treba uviesť, že Súdny dvor nemá na základe predloženého spisu žiadne informácie, ktoré by mohli vyvolať pochybnosti o súlade právnej úpravy dotknutej vo veci samej s uvedenou zásadou.

32 V súvislosti so zásadou efektivity treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora musí byť každý prípad, keď vzniká otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie znemožňuje, alebo príliš sťažuje uplatňovanie práva Únie, preskúmaný tak, že sa zohľadní postavenie tohto ustanovenia v rámci celého procesného postupu, jeho priebeh a osobitosti pred rôznymi vnútroštátnymi súdmi (pozri rozsudok Banco Español de Crédito, už citovaný, bod 49 a tam citovanú judikatúru). Vnútroštátny súd vykladá a uplatňuje všetky dotknuté vnútroštátne ustanovenia v čo najväčšej možnej miere tak, aby zabezpečil účinný výkon práv zaručených ustanoveniami práva Únie.

33 V danom prípade vyplýva zo spisu predloženému Súdnemu dvoru, že podľa bodu 4 písm. b) stanoviska 2/2010/VI.28./PK občianskoprávneho kolégia Legfelsőbb Bíróság z 28. júna 2010 musí odvolací súd *ex offo* zohľadniť prípad neplatnosti, ak sa dá existencia jej dôvodu jednoznačne zistiť z okolností prvostupňového konania.

34 Toto stanovisko takisto vo svojom bode 5 písm. a) upresňuje, že ak skutkový stav opísaný žalobkyňou dáva žalobe iný právny základ, než je ten, ktorého sa uvedený účastník konania dovoláva, môže súd, ktorý vec rozhoduje, vykonať vhodnú právnu rekvalifikáciu základu predloženého návrhu.

35 Ako tvrdila maďarská vláda v pripomienkach predložených Súdnemu dvoru, možno z tohto stanoviska vyvodiť, že v maďarskom právnom systéme má druhostupňový súd, hneď ako je oboznámený s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, právomoc posúdiť *ex offo* alebo rekvalifikovaním právneho základu návrhu existenciu dôvodu neplatnosti zmluvnej podmienky vyplývajúcej z týchto skutočností, hoci účastník konania, ktorý ju mohol namietať, sa tejto neplatnosti nedovolával.

36 Ako sa pripomenulo v bode 30 tohto rozsudku, ak má vnútroštátny druhostupňový súd túto právomoc v situáciách vnútroštátnej povahy, je povinný ju uplatniť v situácii, akou je tá v spore vo veci samej, ktorá ohrozuje zachovanie práv, ktoré spotrebiteľovi vyplývajú zo smernice 93/13.

37 Za týchto podmienok treba vychádzať z toho, že vnútroštátne procesné pravidlá uplatniteľné na spor vo veci samej sa samy osebe nezdajú byť takej povahy, ktorá by znemožnila alebo príliš sťažila zachovanie práv, ktoré smernica 93/13 priznáva spotrebiteľovi.

38 V duchu uvedených úvah treba na tretiu otázku odpovedať tak, že smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že ak vnútroštátny súd rozhodujúci v odvolacom konaní spor o platnosti podmienok uvedených v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom na základe vopred pripraveného formulára uvedeným predajcom alebo dodávateľom má právomoc podľa svojich vnútroštátnych procesných predpisov preskúmať všetky dôvody neplatnosti jasne vyplývajúce zo skutočností predložených na prvom stupni a prípadne na základe zistených skutočností rekvalifikovať

právny základ uplatnený na účely preukázania neplatnosti týchto podmienok, tento súd musí posúdiť *ex offo* alebo rekvalifikovaním právneho základu návrhu nekalú povahu uvedených podmienok s ohľadom na kritériá tejto smernice.

O prvej otázke

39 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 7 smernice 93/13 má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý zistil nekalú povahu zmluvnej podmienky, môže preskúmať *ex offo*, či treba z toho dôvodu vyhlásiť zmluvu za neplatnú, hoci účastníci konania takýto návrh nepodali.

40 Pokiaľ ide o činnosti jednotlivého spotrebiteľa, článok 6 ods. 1 prvá veta smernice 93/13 zaväzuje členské štáty zabezpečiť, aby nekalé podmienky „podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa“.

41 Súdny dvor vyložil toto ustanovenie v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu prináleží vyvodiť všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú zo zistenia nekalej povahy dotknutej podmienky s cieľom zabezpečiť, aby ňou spotrebiteľ nebol viazaný (pozri najmä rozsudky Banco español de Crédito, už citovaný, bod 63, a Banif Plus Bank, už citovaný, bod 27). V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že ak vnútroštátny súd považuje zmluvnú podmienku za nekalú, zdrží sa jej uplatnenia okrem prípadu, ak proti tomu spotrebiteľ namieta (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. júna 2009, Pannon GSM, C-243/08, Zb. s. I-4713, bod 35).

42 Z tejto judikatúry vyplýva, že úplná účinnosť ochrany stanovenej smernicou 93/13 vyžaduje, aby vnútroštátny súd, ktorý konštatoval *ex offo* nekalú povahu podmienky, mohol vyvodiť všetky dôsledky tohto konštatovania bez toho, aby počkal, či spotrebiteľ, informovaný o svojich právach, navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená (pozri v tomto zmysle rozsudky Banif Plus Bank, už citovaný, bod 28, ako aj Asbeek Brusse a Man Garabito, už citovaný, bod 50).

43 Ako už Súdny dvor rozhodol, vnútroštátna právna úprava, akou je tá vo veci samej, ktorá upravuje, že podmienky vyhlásené za nekalé sú neplatné, spĺňa požiadavky článku 6 ods. 1 smernice 93/13 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. apríla 2012, Invitel, C-472/10, body 39 a 40).

44 Vnútroštátny súd musí navyše posúdiť dosah konštatovania nekalej povahy spornej podmienky na platnosť dotknutej zmluvy a posúdiť, či uvedená zmluva môže existovať bez tejto podmienky (pozri v tomto zmysle uznesenie zo 16. novembra 2010, Pohotovosť, C-76/10, Zb. s. I-11557, bod 61).

45 V tejto súvislosti článok 6 ods. 1 *in fine* smernice 93/13 uvádza, že uvedená „zmluva bude podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok“ (rozsudok z 15. marca 2012, Pereničová a Perenič, C-453/10, bod 29).

46 Ako Súdny dvor uviedol, cieľom sledovaným normotvorcom Únie v rámci smernice 93/13 totiž nie je vyhlásiť za neplatné všetky zmluvy, ktoré obsahujú nekalé podmienky, ale nastoliť rovnováhu zmluvných strán, pričom sa má v zásade zachovať platnosť zmluvy ako celku (pozri v tomto zmysle rozsudok Pereničová a Perenič, už citovaný, bod 31).

47 Pokiaľ ide o kritériá, ktoré umožňujú posúdiť, či zmluva môže naozaj existovať bez nekalých podmienok, Súdny dvor rozhodol, že tak znenie článku 6 ods. 1 smernice 93/13, ako aj požiadavky týkajúce sa právnej istoty ekonomických činností hovoria v prospech objektívneho prístupu pri výklade tohto ustanovenia (rozsudok Pereničová a Perenič, už citovaný, bod 32). Keďže však táto smernica iba čiastočne a minimálne harmonizovala vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa nekalých podmienok, nič nebráni tomu, aby zmluva uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom

a spotrebiteľom, ktorá obsahuje jednu alebo viacero nekalých podmienok, bola v súlade s právom Únie vyhlásená za neplatnú v celom rozsahu, pokiaľ sa ukáže, že to zaistí lepšiu ochranu spotrebiteľa (pozri v tomto zmysle rozsudok Pereničová a Perenič, už citovaný, bod 35).

48 Na prvú otázku treba teda odpovedať tak, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu, ktorý zistí nekalú povahu zmluvnej podmienky, prináleží jednak bez toho, aby počkal, či spotrebiteľ predložil v tejto súvislosti návrh, vyvodiť všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú z takého zistenia, s cieľom zabezpečiť, aby touto podmienkou nebol tento spotrebiteľ viazaný, a jednak v zásade na základe objektívnych kritérií posúdiť, či dotknutá zmluva môže naďalej existovať bez nekalej podmienky.

O druhej otázke

49 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má smernica 93/13 vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý zistil *ex offo* nekalú povahu zmluvnej podmienky, môže preskúmať, či treba z toho dôvodu vyhlásiť zmluvu za neplatnú, hoci podľa vnútroštátnych procesných pravidiel spory o neplatnosť nekalých zmluvných podmienok patria do právomoci iného súdneho orgánu.

50 V tejto súvislosti treba uviesť, že je vecou vnútroštátneho právneho poriadku každého členského štátu určiť príslušný súd na rozhodnutie sporov, ktoré spochybňujú individuálne práva odvodené z právneho poriadku Únie, avšak za predpokladu, že členské štáty preberú v každom prípade zodpovednosť za zabezpečenie účinnej ochrany týchto práv. S touto výhradou neprislúcha Súdnemu dvoru zasahovať do riešenia problémov príslušnosti, čo môže byť v rámci vnútroštátnej organizácie súdov základom vzniku kvalifikácie určitých právnych situácií založených na práve Únie (pozri najmä rozsudky zo 17. septembra 1997, Dorsch Consult, C-54/96, Zb. s. I-4961, bod 40, a z 22. mája 2003, Connect Austria, C-462/99, Zb. s. I-5197, bod 35).

51 Ako sa však pripomenulo v bodoch 43 a 44 tohto rozsudku, Súdny dvor vyložil článok 6 ods. 1 smernice 93/13 v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu prináleží vyvodiť všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú zo zistenia nekalej povahy dotknutej podmienky, s cieľom zabezpečiť, aby ňou spotrebiteľ nebol viazaný.

52 Za týchto podmienok vyplýva z požiadavky výkladu vnútroštátneho práva v súlade so smernicou 93/13 a z účinnej ochrany práv spotrebiteľov, že vnútroštátnemu súdu prináleží uplatniť, pokiaľ to je možné, tieto vnútroštátne procesné pravidlá tak, aby bol dosiahnutý výsledok stanovený článkom 6 ods. 1 tejto smernice.

53 Na druhú otázku treba teda odpovedať tak, že smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý zistil *ex offo* nekalú povahu zmluvnej podmienky, uplatní, pokiaľ to je možné, tieto vnútroštátne procesné pravidlá tak, aby boli vyvodené všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú zo zistenia nekalej povahy dotknutej podmienky, s cieľom zabezpečiť, aby ňou spotrebiteľ nebol viazaný.

O trovách

54 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. **Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že ak vnútroštátny súd druhého stupňa, ktorý rozhoduje spor o platnosti podmienok uvedených v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom na základe vopred pripraveného formulára uvedeným predajcom alebo dodávateľom, má podľa svojich vnútroštátnych procesných predpisov právomoc preskúmať všetky dôvody neplatnosti jasne vyplývajúce zo skutočností predložených na prvom stupni a prípadne na základe zistených skutočností rekvalifikovať právny základ, ktorého sa dovolávajú, na preukázanie neplatnosti týchto podmienok, tento súd musí posúdiť *ex offo* alebo rekvalifikovaním právneho základu návrhu nekalú povahu uvedených podmienok s ohľadom na kritériá tejto smernice.**

2. **Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu, ktorý zistí nekalú povahu zmluvnej podmienky, prináleží jednak bez toho, aby počkal, či spotrebiteľ predložil v tejto súvislosti návrh, vyvodiť všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú z takého zistenia, s cieľom zabezpečiť, aby touto podmienkou nebol tento spotrebiteľ viazaný, a jednak v zásade na základe objektívnych kritérií posúdiť, či dotknutá zmluva môže naďalej existovať bez nekalej podmienky.**

3. **Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý zistil *ex offo* nekalú povahu zmluvnej podmienky, uplatní, pokiaľ to je možné, tieto vnútroštátne procesné pravidlá tak, aby boli vyvodené všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú zo zistenia nekalej povahy dotknutej podmienky, s cieľom zabezpečiť, aby ňou spotrebiteľ nebol viazaný.**

Podpisy